

Referanser:

Arkivsak: 22/03856-8

UKM 4/23 Kirkelig mangfold i et kirkelig uenighetsfellesskap

Sammendrag

Ungdommens kirkemøte 2022 valgte saken "Kirkelig mangfold i et kirkelig uenighetsfellesskap" som fokussak for UKM 2023.

Følgende tekst fulgte saken på UKM 2022: Hvordan kan vi som kirke skape trygge og gode rom for «de vanskelige samtalene» på tvers av uenigheter og ulikheter mellom oss? Hvordan kan vi skape trygge og gode rom for alle mennesker med alle typer identiteter, kjønn, legninger og seksualiteter? Den norske kirke har et viktig vidt mangfold av alle typer mennesker der det videre er et like stort mangfold av ulike ståsted og meninger. Vi er alle enige om at kirken skal romme alt dette og ha plass til oss alle, men hvordan kan vi gjøre disse ordene om til virkelighet? Hvordan skal vi få til å være en stor nok kirke for alt og alle, der alle samtidig føler seg velkommen og likeverdig?

Saken ble presentert blant annet gjennom en praktisk øvelse i ungdomstingene våren 2023. Tilbakemeldinger og formuleringer fra behandlingen i ungdomstingene er innbakt i saksframlegget.

Saksframlegget ble diskutert i DnkU i mai 2023 og i august 2023.

Denne saken handler om at kirken må være enig om å være uenige. Denne saken handler ikke om hvilke meninger vi har om forskjellige saker, men heller om hvordan vi skal forholde oss til at vi er uenige. Det skal være rom for å være uenige innenfor en grense som handler om å ha respekt for alle mennesker og at alle føler seg inkludert og velkommen i fellesskapet.

Forslag til vedtak

Den norske kirkes ungdomsutvalg anbefaler Ungdommens kirkemøte å vedta følgende:

1. UKM ønsker å se et styrket fokus på det som forener medlemmene i Den norske kirke.
2. UKM utfordrer menighetene til å skape møteplasser hvor vi kan være sammen og åpne rom for å snakke om vanskelige og aktuelle temaer.
3. UKM utfordrer menighetene til å skape trosfellesskap for ungdom med fokus på trospraksis og kristen tro.
4. UKM utfordrer alle organer, menigheter og organisasjoner i tilknytning til Den norske kirke til å formidle at vi står samlet som kirke, på tvers av uenigheter og ulikheter.
5. UKM utfordrer alle medlemmer i Den norske kirke til å akseptere at vi er forskjellige.
6. UKM ber Bispemøtet om veiledning og uttalelser i vanskelige spørsmål.
7. UKM utfordrer de akademiske fagmiljøene til å bidra mer i faglige diskusjoner i det offentlige rom.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirken er et globalt fellesskap av mennesker som gjennom dåpen og nattverdsmåltidet er ett med Kristus og med hverandre, og som i et forsonet mangfold er sendt til verden for å vitne om Kristi død og oppstandelse.

Gjennom 2000 år har kirken arbeidet med å forstå betydningen av Jesu liv, død og oppstandelse, og fra første stund har diskusjonene mellom de ulike menneskene som er kirken vært preget av uenighet som noen ganger har resultert i splittelse og utvikling av ulike konfesjonelle retninger.

I utgangspunktet er det helt andre ting enn meningene våre som bringer oss sammen i et kirkelig fellesskap. Utgangspunktet kan være troen på Jesus, gode opplevelser i konfirmasjonstiden, ønske om å høre til i et godt fellesskap mm. Vi har mange forskjellige meninger, og derfor blir det viktig at vi jobber bevisst med hvordan vi kan ha et godt og inkluderende fellesskap på tross av uenighet. For at en kirke skal være inkluderende, må den oppleves åpen og trygg av menneskene som bruker den. Man må kunne føle at man kan være seg selv og ikke bli dømt. Det er viktig å skape en kultur der mangfold verdsettes og normaliseres, framfor at ulike perspektiver og meninger problematiseres.

Et fellesskap av likeverdige mennesker som er forskjellige

Kirkerådet har i sitt forventningsdokument fra 2021 vedtatt blant annet følgende punkter:

- Alle mennesker er skapt i Guds bilde med samme likeverd og ukrenkelige verdi.
- Alle mennesker skal oppleve seg like velkomne og verdsatt i kirkens mange rom.

Alle mennesker er skapt til å leve i relasjon med Gud og med hverandre. Som mennesker har vi en kropp og vi har evne til å tenke og å handle. Som kropp er vi sårbare; vi påvirkes av miljøet vi lever i og av hverandres handlinger og ord. Våre forståelser av Gud, våre lesninger og fortolkninger av Bibeltekster og av hva som er rett og galt, godt og vondt, formes av våre menneskelige erfaringer, gjennom relasjoner, praksiser, forkynnelse og undervisning.

Menneskets kjennskap til Gud er begrenset. Gjennom å lytte til hverandre og ta del i hverandres lesninger, historier, praksiser og erfaringer kan vi oppdage mer av hvem Gud er, hva det betyr å være menneske, hva som er godt, sant og rett og hva det betyr å være kirke.

Bekjennesskriftene som grunnlag for enhet og uenighet

Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke som bekjenner troen på den treenige Gud og evangeliet om frelse i Jesus Kristus slik det er gitt oss i Det gamle og Det nye testamente og uttrykt i den apostoliske, den nikenske og den athanasianske trosbekjennelse samt Den uforandrede augsburgske bekjennelse fra 1530 og Luthers lille katekisme.¹

De fem bekjennesskriftene er grunnlaget for fellesskapet i Den norske kirke.² Som ulike mennesker med ulike erfaringer leser ikke nødvendigvis medlemmene i Den norske kirke Bibelen og bekjennesskriftene på samme måte. Selv om Den norske kirke har felles bekjennessskrifter, foregår det til enhver tid teologiske diskusjoner hvor medlemmer av Den norske kirke ikke er enige. Bekjennesskriftene er historiske dokumenter som ble til i en konkret geografisk og historisk kontekst. I 2010 tok Det lutherske verdensforbund, og med det også Den norske kirke, et oppgjør med fordømmelsene av annerledestroende som finnes i Den augsburgske bekjennelse.

Når saker som medlemmene i Den norske kirke er uenige om skaper store spenninger, kan det ofte handle om at medlemmene har ulik forståelse av i hvilken grad spørsmålet er et bekjennessspørsmål eller ikke.

Bispemøtet vedtok i 2013 at uenighet i homofilis spørsmålet ikke rokker ved vår felles forståelse av evangeliet, og at det heller ikke handler om ulikt syn på menneskets verd. Uenighet i dette spørsmålet er derfor ikke et bekjennessspørsmål «av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes».³

Et velfungerende demokrati kjennetegnes av meningsbrytninger

Den norske kirke er demokratisk. Demokratiet er utviklet for å hjelpe mennesker med ulike erfaringer, forståelser og meninger til å leve sammen, og er et forsøk på å forebygge maktmisbruk.

Et godt vedtak er fattet på grunnlag av god innsikt hvor en i størst mulig grad har vurdert og tatt hensyn til de ulike konsekvensene vedtaket vil få for ulike mennesker og for skaperverket. I demokratiske prosesser er mangfold derfor en nødvendighet og en styrke.

Kirkelige vedtak gir grunnlag for kirkelige og sosiale ordninger som påvirker ulike mennesker på ulike måter. Det kan være vanskelig å forutsi de ulike konsekvensene av et vedtak. I arbeidet med å forsøke å forstå hvordan et vedtak vil påvirke ulike grupper er det viktig å lytte til et mangfold av stemmer og perspektiver og minoriteters perspektiver og erfaringer er særlig verdifulle. Perspektiver og erfaringer som avviker fra de dominerende forståelsene av en situasjon er særlig verdifulle, men kan være krevende å uttrykke og fremme. De folkevalgte i Den norske kirke skal arbeide for at kirken skal være et godt fellesskap for alle kirkens

¹ Den norske kirkes Kirkemøte (KM 6/2019) i Kirkeordningens første paragraf.

² [Trosbekjennelsen - Den norske kirke \(kirken.no\)](https://www.kirken.no)

³ Ekteskapet i et evangelisk-luthersk perspektiv, uttalelse fra Bispemøtet i Den norske kirke, 17 oktober 2013.

medlemmer og for at kirken skal være i stand til å utføre sitt oppdrag på en best mulig måte.

Mangfold bidrar til å styrke kirkens vitnesbyrd i verden på minst to måter. For det første bidrar mangfold til at ulike mennesker kan finne sin plass og oppleve tilhørighet i kirken. Det viktigste for å skape trygge og gode rom for alle mennesker er å inkludere alle typer folk. For det andre kan enhet på tvers av mangfold og uenighet være et tegn på kraften i Kristi forsoning. Kraften som binder oss sammen, er sterkere enn det som skiller oss.

For at alle i kirken skal føle at det er trygt å si sin mening, er det viktig at atmosfæren oppleves som åpen og ærlig. Vi som kirke må være lyttende og nysgjerrige på hverandres synspunkter, slik at det blir et godt klima for samtale. Møter man bekreftelse og nysgjerrighet fra fellesskapet vil det bidra til et mer åpent og inkluderende meningsfellesskap. Det er viktig at alle prøver å forstå den andre sitt synspunkt, uten å føle seg tvunget til å endre sitt eget synspunkt. Du må føle deg trygg nok til å si din egen mening, og komfortabel nok til å tåle å høre andres meninger.

Uenighet kan være vanskelig og smertefullt

Samtidig kan uenighet være vanskelig og smertefullt. Kanskje er det ikke mulig å være en kirke som rommer både alle meninger og alle mennesker, der alle samtidig føler seg velkommen og likeverdig. Uenighet i et kirkelig fellesskap kan være særlig vanskelig. Avstanden mellom ideal og virkelighet kan være stor. Noe som gjør at jeg føler meg innenfor gjør at du føler deg utenfor. Da denne saken ble behandlet i ungdomstingene og i ungdomsutvalget i forberedelse til UKM var det mange som gav uttrykk for at de synes det er vanskelig å forholde seg til at det er så stor uenighet i Den norske kirke. Uenigheten rammer ulike mennesker ulikt og kan være sårt for den som er personlig berørt av en sak.

Noen opplever at saker som omhandler bibelsyn og bibeltolkning, representasjon og «politiske uenigheter» som f.eks. LHBTQ+, abort og samlivsspørsmål, homofilt ekteskap, seksualitet, andre kristne, religiøse eller livssynsmessige bakgrunner, alkohol og rus er temaer som det kan være vanskelig å snakke om i kirken. Noen av årsakene til dette kan være at det ofte føles personlig og at disse sakene ofte er betente og polariserte i mediene.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Vedtaket har ingen umiddelbare økonomiske eller administrative konsekvenser. Utvikling av møteplasser og trosfellesskap for ungdom vil kreve at menighetene prioriterer å bruke ressurser på dette.